

Burgers gaan de komende jaren voor een groter deel zélf opdraaien voor ouderenzorg. Waar kunt u straks nog terecht? En wat kunt u doen om goed voorbereid te zijn op de toekomst?

Tekst Heidi Klijsen

Hulp nodig? Bel de

*Als je overmorgen oud bent
Wie zal dan je bed opmaken
En wie doet je kleine zaken
En wie zorgt er voor je brood*

Jules de Corte

redzaamheid' het sleutelwoord is. De bedoeling is dat mensen steeds langer in hun eigen huis blijven wonen en hun zorg en steun zo veel mogelijk zelf organiseren. We moeten meer naar elkaar omkijken en voor elkaar zorgen, is het devies van staatssecretaris Martin van Rijn van Volksgezondheid.

De reden van de hervormingen is dat de financiering van de ouderenzorg uit de hand loopt. De zorgkosten stijgen elk jaar, mede door de vergrijzing. De grootste stijging doet zich voor bij de langdurige zorg oftewel de zorg via de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ). In 2012 steeg deze kostenpost met maar liefst 10%, blijkt uit voorlopige cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Zonder

ingrijpen zijn de AWBZ-kosten in de toekomst niet meer op te brengen. Het mes moet daarom in deze zorg, redeneert de overheid.

OP EIGEN KOSTEN

Dus zal iedereen voor de 'kleine zaken', waarover Jules de Corte zingt, in eerste instantie iemand uit de eigen omgeving moeten charteren, zoals een familielid, buurman of vriend. Is die niet voorhanden of is professionele hulp nodig, dan kun je iemand inhuren. Op eigen kosten, welteverstaan. Alleen als dit niet lukt, kun je mogelijk nog een beroep doen op de overheid.

Dat zal in de meeste gevallen de gemeente zijn. De AWBZ, waaronder op dit moment een deel van de thuiszorg valt, wordt namelijk

Zanger en dichter Jules de Corte schreef het lied *Als je overmorgen oud bent* al in 1974, maar het is actueler dan ooit. Want wie maakt er over een paar jaar nog je bed op als je het zelf niet meer kunt? De kans dat dit iemand van de thuiszorg is, wordt steeds kleiner. Eind april sloot het kabinet een nieuw zorgakkoord, waarin 'zelf-

Ab Schenkel met zijn ouders voor de mantelzorgunit.

WONEN IN EEN MANTELZORGUNIT

Ab Schenkel (zie foto) kocht twee jaar geleden het huis van zijn ouders. 'Omdat zij niet meer zo kwiek zijn, wilden we graag dat zij bij ons zouden blijven wonen. In huis hebben we daar niet genoeg ruimte voor, maar we hebben wel ruimte in de tuin voor een bijgebouw. Ik ontdekte het bestaan van mantelzorgunits. Ik heb toen contact opgenomen met de gemeente om te vragen naar een vergunning en verdere ondersteuningsmogelijkheden voor deze vorm van mantelzorg. Het had veel voeten in de aarde, maar na een halfjaar kregen we gelukkig toestemming om een mantelzorgunit te plaatsen voor mijn ouders.'

buurman maar

flink afgebouwd. Die vergoedt vanaf 2015 alleen nog de zwaarste (langdurige) zorg. Alleen mensen die echt niet langer thuis kunnen wonen, zoals dementerenden en gehandicapten, komen straks nog in aanmerking voor een plek in een verpleeghuis.

Gemeenten krijgen er dus behoorlijk wat taken bij. Zorg aan huis zal vanaf 2015 grotendeels vallen onder de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning), die de gemeenten uitvoeren. Recht op hulp bestaat dan niet meer. De gemeentelijke hulp is een voorziening: een geld-

pot met een bodem. Is de pot leeg, dan kan het zijn dat er geen geld meer wordt uitgekeerd.

SPANNINGSVELD

Gemeenten bepalen zelf hoe zij dit invullen. De ene gemeente zal zeggen: dan maar wat

minder mooie plantsoenen, de andere zegt mogelijk: op is op. Dat spanningsveld zal steeds nijpender worden. Gemeenten moeten

niet alleen meer zorgtaken uitvoeren, maar ook flink bezuinigen.

Vanaf 2015 gaat er nog meer veranderen.

DE GELDPOT KAN STRAKS LEEG ZIJN

Wie dan in aanmerking wil komen voor betaalde zorg door de overheid, krijgt in veel gemeenten eerst iemand van het 'sociale wijkteam' op bezoek. Die gaat bekijken of je de boodschappen écht niet meer zelf kunt doen. En of er mogelijk een familielid of buurvrouw is die kan helpen met de steunkousen.

Hulp is niet voor iedereen gemakkelijk aan te boren. Gezinnen zijn tegenwoordig een stuk kleiner dan vroeger, toen hulpbehoevende ouders konden terugvallen op minstens vijf kinderen. De kinderen wonen vaak ook nog een stuk verder weg en hebben meestal een druk leven. Het is dus verstandig al vroeg te investeren in een uitgebreid sociaal netwerk en een goede relatie met uw burens.

NUTTIGE WEBSITES

Pgb.nl

Informatie over persoonsgebonden budgetten en steunpunten in uw buurt die gratis advies geven.

Mee.nl

Voor ondersteuning van mensen met een beperking.

Mezzo.nl

Informatie over mantel- en vrijwilligerszorg.

Bmzm.nl

Voor professionele ondersteuning van mantelzorgers.

Kenniscentrumwonzorg.nl

Informatie over 'scheiden van wonen en zorg'.

Rijksoverheid.nl (zoekterm 'extra huurverhoging')

De regels voor huurverhoging.

Is er echt niemand beschikbaar om hulp en ondersteuning te bieden, dan zal de gemeente kijken of je een deel van de zorg zelf kunt betalen. Is dat niet mogelijk, dan kunnen de kinderen wellicht financieel bijspringen. Als ze niet fysiek voor hun ouders kunnen zorgen, kunnen ze mogelijk wel financieel een steentje bijdragen, redeneert de staatssecretaris. Hoe dit straks precies in zijn werk gaat, is nog niet duidelijk.

ZORG NAAR WENS

Wel duidelijk is dat straks de overheid pas als allerlaatste bijspringt. Mirjam van der Heijden, directeur van seniorenhuisvesters SBBS uit Soest, kan voor een aantal op handen zijnde wijzigingen zeker begrip opbrengen. 'Ik bekijk het ouder worden van mensen in de cyclus van een leven. Ik vind het logisch dat ik voor mijn kinderen een traphekje koop, zijwieltjes aan een fiets zet, een step koop en later ook een fiets. Ik vind het ook logisch om zelf mijn hulp in de huishouding te regelen. Maar in Nederland is het nu zo dat zodra je klachten krijgt door bijvoorbeeld het ouder worden, dit opeens allemaal uit de AWBZ of Wmo betaald moet worden. Dat vind ik niet redelijk.'

Het is anders als het om echte hulpmiddelen gaat, vindt Van der Heijden. 'Een rolstoel of speciale tandemfiets bijvoorbeeld, heb

je nodig om goed te kunnen leven. Zo'n hulpmiddel is erg duur en moet vergoed blijven.' Vooralsnog wordt daar niet aan gesleuteld. Voor rolstoelen mag de gemeente momenteel zelfs geen eigen bijdrage vragen.

SBBS biedt wonen met zorg en service naar wens aan, zodat ouderen langer zelfstandig kunnen wonen. 'Denk aan personenalarmering, een huismeester en een bewonersadviseur. We hebben ook een overeenkomst met een zorgverlener waarvan bewoners, indien nodig, gebruik kunnen maken.' Wat dat betreft is SBBS al goed uitgerust voor de toekomst.

'Maar het risico bestaat dat mensen te lang zelfstandig blijven wonen, terwijl ze dit eigenlijk niet meer kunnen. Het is dus heel

belangrijk dat wij goede afspraken maken met betrouwbare zorgverleners en samenwerkingspartners, zodat we in de toekomst nog meer mogelijkheden en diensten kunnen bieden. Hier zijn we intern al druk mee bezig.'

HULP BIJ SCHILDEREN OF STRIJKEN

Naast de zorg vanuit de gemeente en de mantelzorg uit de omgeving kun je zelf allerlei zorgdiensten inkopen. Dit kan variëren van iemand die de deuren schildert of komt wassen en strijken tot iemand die helpt bij het onderhouden van de tuin. Onder meer woningcorporaties, thuiszorginstellingen, zorgverzekeraars en commerciële organisaties bieden dit soort diensten aan, vaak onder de noemer servicepakket of woonzorgabonnement. Kijk en vergelijk eerst verschillende dienstenpakketten voor u iets afneemt. Misschien zitten sommige diensten ook in het servicepakket bij uw serviceflat of heeft u er op grond van de Wmo of AWBZ (nog) recht op.

Er zijn in verschillende gemeenten vaak ook vrijwilligersinitiatieven. Bijvoorbeeld

buurtbewoners die mee gaan winkelen met mensen die slecht ter been zijn of zich onveilig voelen op straat. Of vrijwilligers die helpen bij het rooien van een boom of voorprogrammeren van de televisie. Informeer bij uw gemeente welke mogelijkheden er zijn. In Den Haag is zelfs een professionele Burenhulpcentrale opgericht (www.burenhulpcentrale.nl), die vraag en aanbod bij elkaar brengt.

SCHEIDEN VAN WONEN EN ZORG

Wie nu al in een AWBZ-instelling woont, mag daar overigens gewoon blijven. De kans is groot

dat het wonen daar in de toekomst wel nog duurder wordt. Traditionele verzorgingshuizen gaan nu steeds meer zorg leveren

op basis van een thuiszorgindicatie, waarbij ze voor het appartement huur en servicekosten rekenen. Dit wordt ook wel scheiden van wonen en zorg genoemd. Voor huurders met een midden- of hoger inkomen kan dat extra zuur zijn, want vanaf 1 juli 2013 gelden voor hen hogere percentages voor de maximale huurverhoging. Bepaalde groepen chronisch zieken en gehandicapten kunnen hier wel bezwaar tegen maken. De regering heeft dit besloten, omdat deze groep huurders vaak niet in staat is door te stromen naar een andere woning.

FINANCIËLE BUFFER

Of u nu thuis blijft wonen of in een instelling, duidelijk is dat u steeds meer zelf moet gaan bekostigen, zeker na 2015. Het is meer dan ooit verstandig om te zorgen voor een financiële buffer. We sparen immers ook voor ons pensioen, waarom dan niet voor onze zorg? Een goedgevulde spaarpot maakt u minder afhankelijk van anderen als u niet langer goed voor uzelf kunt zorgen. Wacht hier vooral niet te lang mee, want 'overmorgen is het al zover'. <

INVESTEER IN EEN SOCIAAL NETWERK

MEER INFORMATIE

Op 18 juli verschijnt een update van het boek *Prettig blijven wonen* (prijs leden €18,50, niet-leden €23), met informatie over regelingen en voorzieningen waarvan senioren gebruik kunnen maken. Ga naar www.consumentenbond.nl/webwinkel of bel (070) 445 45 45.